

govem temperamentu vsekakor mogla premočiti vsaj za hip, ne moremo verjeti zaradi tega, ker bi se kaj takega ne ujemalo z ostalim dejanjem. Tako ostane ta stvar nepojasnjena in pisatelj je nemara zato uredil tako, da se Marija in Fernand domenita o dotični zadevi za odrom in ne na odru, ker drugače ni mogel iz zagate in ker se je zanašal na to, da ne bo nihče natančneje izpraševal po motivih, vsled katerih se je Fernand izdal za tatu.

Drama je pisana pač samo radi drugega dejanja. Pisatelj je hotel pokazati, kako moč ima lahko poltna ljubezen. Dramatični višek doseže igra v trenutku, ko se da Richard omamiti poželjenju tako, da za hip pozabi podli čin svoje žene in se v njenem objemu popolnoma vda nasladi — kočljiva točka, ki je izvedena jako spretno, ki pa zahteva seveda tudi spretnih igralcev, da se ne pretvori v banalnost. V tem dejanju nahajamo toliko resničnih potez, da se nam vidi, kakor bi bilo posneto po življenju. Res, vsak mož se ne bo dal premagati tako, ogorčenje v srcu ne zamre pri vsakem človeku tako naglo, a motivacijo za to, da se pri Richardu srd tako hitro umakne ljubezni, čujemo že v prvem dejanju. „Poročena sta šele enajst mesecev“, pravi ondi kar tako mimogrede Izabela. Ta stavek je navidezno brezpomemben, a je v istini potreben, da je umljivo to, kar vidimo v drugem dejanju. Toda baš ta stavek nam razodeva tudi slabost drame. Kakor pri mnogih drugih modernih dramah se moramo tudi tu vprašati: Kaj pa potem, kaj čez dve, tri leta, kaj potem, ko se možu ohladi ljubezen, ko lepota njegove žene ne bo imela več iste moči do njega kot zdaj in ko morda tudi lepota ne bo več ista . . . Seveda ni da bi moral človek misliti na take stvari, toda če misli, potem se vpraša nehote tudi: Je li res dramatična umetnost za to tu, da nam predstavlja take mimoidoče epizodice iz življenja? Tudi tu moramo namreč reči: Drame ni konec, prava drama se šele prične in konča se najbrž žalostno. Kajti posledice podlega čina bodo trajale celo življenje! Nikdar ne bo mogel mož pozabiti, da je njegova žena tatica, in celo življenje bo ona trpela radi tega svojega čina, trpela tem bolj, čim bolj bode pojemala njena moč do moža . . . Je pač težko ustvariti kaj v vsakem pogledu popolnega! Starejše drame so skušale podati nekaj bolj celotnega, z ozirom na usodo dotičnega junaka končno završenega, a so morale ostati v detajlu nedostatne, novejše drame nam osvetljujejo posamezen moment iz življenja vsestransko in nam ga slikajo morda z blestečimi, pristnimi barvami, a ostanejo radi tega fragmenti, epizode! —

Štiridejanska burka „Dva srečna dneva“, spisala Fr. Schönthan in G. Kadelburg, ki se je uprizorila prvič na našem odru dne 22. oktobra in ponovila dne 24. oktobra, je povsem taka, da bi se nič ne čudili, ako bi bila provzročila našemu gledišču dva nesrečna dneva. Da ju ni, gre zahvala gosp. Verovšku, ki je nastopil ta dva večera kot gost v vlogi Feliksa ter tudi k reprizi privabil še dokaj občinstva.

V dramskem igralskem osebju so se od lani zvršile nekatere izpremembe. Lepa pridobitev za naše gledišče sta gospa Borštnikova in gospa Kreisova. Obe sta odlični umetnici, a zdi se nam, da govorita obe nekoliko premalo razumljivo. Najbrž temu nista sami krivi, temveč njihov organ, a skušali naj bi vendar, da to hibo po možnosti odstranita. Gospod Haasen, ki je tudi na novo engaževan, je dober igralec. Ugajal nam je zlasti kot Napoleon v „Gospe Walewskij“. A njemu nagaja zopet jezik. Upamo, da se kmalu odvadi našemu jeziku tujega naglasa.

B. Opera in opereta. Prvo operno predstavo smo imeli dne 4. oktobra. Pela se je ta večer prvič na našem odru „Manon“, opera v 4 dejanjih, spisala

Proševič G. v. s. nekaj laborija o manon in osti.

Henri Meilhac in Philippe Gille, uglasbil Massenet, v kateri se je predstavilo občinstvu novo operno obojstvo. Da bode prej ali slej storila naša opera korak nazaj, na to smo morali biti že davno pripravljene, ker je bilo jasno, da se ne bo mogla dolgo vzdržati na višini, ki jo je bila vsled srečnih okolnosti dosegla in ki je bila neobičajna za provincijalni oder. Se je li zgodilo to že letos, o tem izrekati končno sodbo bi bilo zdaj še prezgodaj. Čudno bi ne bilo, ker je zadnji čas poseglo še nekaj drugega vmes — gmotno vprašanje, ki je bilo še vselej odločilno in spričo katerega mora umolkniti vsaka kritika. Vobče moramo reči, da je novo engajevano operno obojstvo prav simpatično in vsekakor smemo biti z opero še vedno zadovoljni. Primadona gospodična Marija Collignon in tenorist g. Stan. Jastrzebski sta dve moči, ki se lahko sprijaznimo z njima, dočim se nam v ostalem obojstvu itak obetajo še izpremembe.

Ponovila se je „Manon“, ki je v muzikalnem oziru jako odlično delo in povsem tako, da se lahko priljubi občinstvu, doslej še dne 10. in 29. oktobra.

Dne 12., 15. in 26. oktobra pa se je uprizorila našemu občinstvu doslej še neznana opereta v treh dejanjih s predigro: „Punčka“ (La poupée), ki jo je spisal Maurice Ordonneau, uglasbil Edmond Audran — delo, za katero se bo težko ogrel resen človek, dasi obsega lepe pevske in glasbene točke. Sicer pa gre sodba o operi in opereti našemu strokovnjaškemu ocenjevalcu.

Dr. Zbašnik.

Naša opera. Novo sezono je pričela slovenska opera s francoskimi proizvodi; uprizorila je intendantca Julesa Masseneta „Manon“, izza leta 1884. priljubljeno repertoarno opero francoskih, nemških in čeških gledališč, ter Edmonda Audrana opereto „Punčka“ (La poupée).

V „Manoni“ se kaže Massenet (roj. 1842. leta v St. Etiennu) kaj simpatičnega skladatelja, z lahkoto ustvarjajočega romantičnega lirika. Prekipevajoča melodij je glasba Massenetova, lahko umljiva in prikupljiva, z gracijo se odlikuje v svojih koketnih ritmih, po pristrčnosti v svojem toplem temperamentu. Ima pač glasba njegova v izobilju, kar bi naj bilo muziki prvo svojstvo: ima cvetočo melodijoznost, oni lepi čar, ki ga nadomesti v glasbi težko kaj drugega, saj ostane melodij prazna glasba le votel nič, naj bo odlična še tako bistroumno s skladateljskimi modrostmi. Le nepopolna se je podala „Manon“ v slovenskem gledališču: oskubena je v vsakem dejanju, tretjega dejanja prva slika je bila sploh izpuščena, preostal je le torzo, ki kaže Masseneta v značilnih potezah znamenite njegove skladbe; nekoliko so pač krive skromne naše razmere, ki v to silijo, vsekakor pa je seveda komодно, izpuščati, kar je sitno.

Audrana (roj. 1842. leta v Lyonu) opereto „Punčka“ je sprejelo občinstvo burno živalno, bilo je frenetičnega odobravanja več, nego smo ga vajeni pri še tako odličnih operah. Operetni žaner je spravil poslušalce v vidno dobro voljo, naivnost dejanja in glasba v njeni kabaretni preprostosti sta ugajali vsem, zlasti mladini. Priznati pa je, da je Audranova operetna muzika prosta banalnosti, prijazna je in zabavna pa primerno lahkoživa.

Operno in operetno obojstvo si je nabavila gledališka intendantca letošnjo sezono od kraja vse novo, odšli so vsi, ki so se nam omilili v prejšnji sezoni. Izbira je, kolikor moremo za zdaj presoditi, srečna; hvaliti je pri vsakem izmed novih predstavitev mnogo dobrega in pri nobenem ni videti ničesar, kar bi izzivalo grajo.

Dr. V. Foerster.